
Dia de la Mare - des de quan?

Autor:

Data de publicació: 03-05-2020

A Catalunya estem acostumats a celebrar el Dia de la Mare en el primer diumenge del mes de maig, però no sempre va ser així ja que des del segle XVII i fins a 1965 (any en què es va decidir traslladar de data) la celebració en homenatge a les mares sempre va caure en el dia 8 de desembre, coincidint amb la festivitat de la Immaculada Concepció.

Fins llavors, la festa en honor de totes les mares tenia un caràcter únicament religiós però a mitjans de la dècada dels anys '60 va acabar imposant-se un model de festa més comercial.

Aquest tipus de commemoració, més comercial que religiosa, provenia d'Estats units, on s'havia deformat totalment el Dia de la Mare que allà es celebrava des de 1907, després d'haver estat ideada per Ann Jarvis, un emprenedora que va voler homenatjar totes les mares (entre elles la seva, Ann Maria Reeves Jarvis, famosa activista nord-americà de la segona meitat de segle XIX).

Sabies que antigament el Dia de la Mare se celebrava el 8 de desembre?

A Catalunya estem acostumats a celebrar el Dia de la Mare en el primer diumenge del mes de maig, però no sempre va ser així ja que des del segle XVII i fins a 1965 (any en què es va decidir traslladar de data) la celebració en homenatge a les mares sempre va caure en el dia 8 de desembre, coincidint amb la festivitat de la Immaculada Concepció.

Fins llavors, la festa en honor de totes les mares tenia un caràcter únicament religiós però a mitjans de la dècada dels anys '60 va acabar imposant-se un model de festa més comercial.

Aquest tipus de commemoració, més comercial que religiosa, provenia d'Estats units, on s'havia deformat totalment el Dia de la Mare que allà es celebrava des de 1907, després d'haver estat ideada per Ann Jarvis, un emprenedora que va voler homenatjar totes les mares (entre elles la seva, Ann Maria Reeves Jarvis, famosa activista nord-americà de la segona meitat de segle XIX).

El concepte de celebració que va idear Ann Jarvis es va desvirtuar totalment, convertint-se en una jornada que servia per gastar i comprar regals però no per venerar veritablement la figura materna. Dues dècades després la pròpia Ann va ser tenaç en la seva lluita per acabar amb aquest tipus de celebració, però no ho va aconseguir i va morir arruïnada i amb un greu trastorn mental que l'havia obligat a estar internada en un sanatori els últims anys de la seva vida.

Quan a Catalunya, el 1965, es va decidir traslladar la data del Dia de la Mare des del 8 de desembre fins al mes de maig es va fer per la principal raó que els propietaris dels comerços i grans magatzems volien per tal dia un model de festa similar a el nord-americà. En aquell moment el país (sota el mandat de dictador) volia internacionalitzar-se i molts eren els llaços que començaven a unir Catalunya amb els EUA.

Però aquest canvi dràstic de data no podia quedar en una simple celebració comercial, de manera que, astutament, en lloc de col·locar-lo en el segon diumenge (com els nord-americans) es va posar en el primer diumenge de maig, al·legant que aquest era l'inici del 'Mes de Maria' i per tant el de totes les mares. A més se li feia coincidir amb una altra important festa de caràcter religiós com era el de les Creus de Maig.

Finalment, en aquest mig segle que ha transcorregut des de llavors, la festivitat del Dia de la Mare ha perdut, per a la gran majoria de persones, qualsevol simbologia religiosa.

Cal destacar que en l'actualitat l'únic país que segueix celebrant el Dia de la Mare el 8 de desembre és Panamà. Curiosament al Regne Unit la data en què es commemora a les mares (conegut com Mothering Sunday) se celebra des del segle XVI el quart diumenge de Quaresma.

La història oculta del Dia de la Mare: de la devoció religiosa al consumisme
El Dia de la Mare, tal com el coneixem avui a Catalunya, és un producte de l'evolució històrica, les influències culturals i, sobretot, els interessos comercials. Però la seva trajectòria és molt més complexa i reveladora del que sembla.

1. L'origen religiós: el 8 de desembre i la Immaculada Concepció

Durant segles, a Catalunya i en gran part del món catòlic, el Dia de la Mare es va vincular al 8 de desembre, festivitat de la Immaculada Concepció. Aquesta data tenia un fort simbolisme:

La Mare de Déu, com a figura maternal per excel·lència.

La puríssima concepció sense pecat, associada a la maternitat sagrada.

Era un dia de devoció, no de regals. Les famílies anaven a missa i honraven les seves mares amb gestos senzills, sense la pressió consumista d'avui.

2. Ann Jarvis i la "desvirtuació" del Dia de la Mare als EUA

El model comercial que va acabar imposant-se a Catalunya té el seu origen en Estats Units, però amb un gir tràgic:

1907: Anna Jarvis va promoure el Mother's Day en honor de la seva mare, una activista pels drets de les dones i les condicions sanitàries.

1914: Va ser declarat festa nacional als EUA, però ràpidament va ser cooptat per floristes, comerciants i grans magatzems.

Jarvis es va oposar al consumisme: va fer campanyes contra les targetes prefabricades i els regals massius, dient que havia de ser un dia de "sentiment, no de profit".

Final trist: Jarvis va morir arruïnada i internada en un sanatori, després de dedicar la seva vida a lluitar contra la festa que ella mateixa havia creat.

3. Per què Catalunya va canviar la data al maig?

El 1965, sota el franquisme, es va decidir traslladar el Dia de la Mare al primer diumenge de maig. Les raons van ser clares:

Pressió comercial: Els grans magatzems (com Galerías Preciados o El Corte Inglés) volien imitar el model nord-americà per impulsar les vendes.

"Maig, mes de Maria": Es va justificar el canvi amb el simbolisme religiós (el mes dedicat a la Verge), però en realitat era una excusa per adaptar-se al consumisme.

Creus de Maig: Es va fer coincidir amb una altra festa tradicional per donar-li un aire més "autèntic".

4. La pèrdua del sentit original

Avui, el Dia de la Mare a Catalunya ha perdut gairebé del tot el seu vincle religiós. Alguns curiositats:

Panamà és l'únic país que manté el 8 de desembre com a Dia de la Mare.

Al Regne Unit, el Mothering Sunday se celebra en Quaresma, amb arrels medievals (originalment era un dia per visitar l'església mare).

A França, es va instaurar després de la Primera Guerra Mundial per honrar les mares dels soldats morts.

5. Reflexió: del culte a la mare al culte al consum

El Dia de la Mare és un exemple clar de com:

- ? Una festa religiosa o sentimental es transforma en una oportunitat de mercat.
- ? Les tradicions es reinventen per adaptar-se a interessos econòmics.
- ? Fins i tot les lluitadores com Ann Jarvis poden veure les seves causes distorsionades.